

Spotlight op overbodige spulletjes

Minimalisme en 'consuminderen' is een trend, met de financiële crisis als extra impuls. Ook in het theater wordt over onze duizenden spulletjes nagedacht. Twee Nederlandse theatergroepen pikten het onderwerp op.

TEKST **Sara van der Kooi**

In de Verenigde Staten noemen ze opruimen tegenwoordig 'decluttering' en is het een ware lifestyle te noemen. Uitiem voorbeeld zijn de romantische Tiny Houses: zo ingenieus mogelijk ingerichte minihuizen waarin je tegen een minimum aan kosten kunt wonen en waar natuurlijk maar heel weinig spullen in passen. Maar in Nederland kunnen we er ook wat van. Zo hebben we in oktober net de 'Buy nothing new'-maand achter de rug en is het op 29 november al weer 'Niet-winkel'-dag. Er bestaan weggeefwinkels, ruilbeurzen, en er is een keur aan online aanbod- of uitleenplatforms zoals Peerby, gratisaftehalen.nl en ontelbare facebookgroepen.

Een maatschappelijk relevant onderwerp dus, dat nu toevallig vrijwel tegelijkertijd door twee heel verschillende theatergroepen is opgepikt. Van het Haagse gezelschap Firma MES ging vorige week de voorstelling 'Troep' in première, over leven met maar acht spullen. Het Bossche gezelschap Artemis presenteert op 14 november 'Ja, ja, ja, jullie hebben hele mooie spulletjes' (10+), met als ondertitel 'een anti-materialistisch pamflet voor beginnende consumenten'.

Boeddhistische monniken

De makers van Troep hebben voor hun voorstelling het uitgangspunt genomen dat overbodige spullen niet alleen je huis maar ook je hoofd rommelig maken. In een decor dat nog het meest lijkt op een ontplofte rommelmarktkraam vertellen ze over hun ontmoeting met Barbara, een heel gewone vrouw uit Den Haag die, geïnspireerd door een artikel in de *Linda* over boeddhistische monniken, nog maar acht dingen wil hebben. Maar welke dan en hoe raak je de rest kwijt, als getrouwde vrouw in een huis vol tupperware, naai- en breispullen, tv's en lief bedoelde maar overbodige cadeaus zoals een poezendrinkbakje in de vorm van een poezenpoot?

Firma MES infiltreert als het ware in Barbara's leven en volgt haar in haar zoektocht. Lichter wil ze worden, ze voelt zich zwaar van alle

spullen. Maar hoe pakt ze dit aan zonder haar relatie met haar man Rob of met haar beste vriendin op het spel te zetten? Spullen verkopen op de Neuzelbeurs, dat is een relatief onschuldig begin. Maar hoe gaat het met dat soort markten: of je blijft met een enorme berg spullen zitten, of je hebzucht wordt geprikkeld en je komt met meer spullen thuis dan waarmee je vertrok. Dit tot grote frustratie van Barbara, want zij wil leven volgens het credo van Petra Hubbeling, voormalig hoofdredacteur van *Elsevier*, die zich na twintig jaar in het bedrijfsleven bekeerde tot zenmonnik en tegenwoordig leeft zonder vaste verblijfplaats en met slechts minimale bezittingen. "Op iedere plek van deze aarde ben je 'thuis' wanneer je alles in je draagt," aldus Hubbeling. 'Mooi,' zucht Barbara (gespeeld door actrice Roos Eijmers).

Inspiratiebron voor Troep was ook de in de VS populaire 'One hundred things challenge'. Een uitdaging om maar honderd dingen te bezitten. Hoogwaardige (merk)spullen uiteraard die je met de uiterste zorg selecteert volgens zelfbepaalde regels (tel je bijvoorbeeld ondergoed per stuk of als groep?) en vervolgens netjes in een lijst op je weblog bijhoudt. Maar of je je daar nou echt lichter door gaat voelen? Regisseur Thomas Schoots: "Je moet je niet blindstaren op die ideeën van minimalisme en duurzaamheid. Spullen hebben 'mag' natuurlijk best. We willen vooral dat mensen zich even bewust worden van hun relatie met de spullen om hen heen. Troep is niet voor iedereen hetzelfde."

Ideologische invalshoek

Eenzelfde doel streeft regisseur Jetse Batelaan na met zijn voorstelling 'Ja, ja, ja, jullie hebben hele mooie spulletjes'; alleen richt hij zich op een veel jonger publiek, kinderen vanaf 10 jaar. Batelaans invalshoek is echter minder spiritueel en meer ideologisch van aard. Ook hij gebruikt veel troep in zijn decor, voornamelijk speelgoed waarmee amper te spelen valt, zoals automatisch rondstuijterende ballen of zelfrijdende en muziekmakende auto's.

Batelaan noemt zijn voorstelling expliciet een anti-materialistisch pamflet. "Ik wil mensen met vreemde ogen naar bezit laten kijken en rommelen in de vanzelfsprekendheid waarmee we ons achter spullen verschansen. Met onze spullen scheppen we een controleerbare wereld voor onszelf en onze kinderen. Wie komt er nog in contact met armoede, viezigheid, ziekte, dood, verveling, het onverwachte? We scheppen een schijnveiligheid, een schijn van onschendbaarheid. Die wil ik doorprikken."

Daarom geeft hij zijn voorstelling een grillige, ongrijpbare structuur met grimmige of viezige personages. Maar ook glittergordijnen en een heus showballet ontbreken niet. Een van de personages, een goedbedoelende opa, loopt in en uit op zoek naar de 'beste' cadeaus voor zijn kleinzoon. Hij wordt afgebekt door zijn materialistische schoonzoon die alleen het alderduurste en allernieuwste voor zijn zoon wil hebben. Batelaan: "Het is fascinerend hoe al in ouder-kindrelaties het kapitalistische systeem verweven zit. Is het cadeau geven van een spelcomputer een vorm van gekochte liefde? En zo ja, houden je ouders minder van je als je minder van ze krijgt? Ik wil mensen niet veroordelen maar zien hoe deze mechanismes werken en hier een beetje inzicht in geven. De kwetsbaarheid achter het materialisme blootleggen, daar gaat het mij om. Want waarom leveren wij ons voor een beetje geluk over aan de spullen om ons heen?"

Troep tot en met 28 maart 2015.

www.firmames.nl

Ja, ja, ja, jullie hebben hele mooie spulletjes

tot en met 7 februari 2015. www.artemis.nl

'Het is fascinerend hoe al in ouder-kindrelaties het kapitalistische systeem verweven zit'

Theater en duurzaamheid

Geëngageerd theater is tegenwoordig eerder norm dan uitzondering. Om de haverklap worden theatervoorstellingen over actuele thema's als urban farming, de economische crisis, het leven als tweedegeneratie-Turk, pedofilie en andere actuele maatschappelijke kwesties gemaakt. Theater en duurzaamheid is echter geen voor de hand liggende combinatie. Denk aan de hoeveelheid elektriciteit die voor een avondje theater nodig is. Of aan wat er aan grondstoffen nodig is voor het maken van een decor, helemaal voor vergankelijke decors die elke avond kapot gaan of met verf worden besmeerd. De Vlaamse activistische theatermaker en beeldend kunstenaar Benjamin Verdonck schreef in 2011 zijn 'Handvest voor een actieve medewerking van de podiumkunsten aan een transitie naar rechtvaardige duurzaamheid'. Hierin riep hij de podiumkunstensector op om een half theaterseizoen lang zijn duurzaamheidsregels te volgen, waaronder niet vliegen, geen auto gebruiken en geen decor gebruiken behalve van gerecyclede objecten. Zijn initiatief kreeg weinig navolging. De restricties waren voor velen te beperkend. Het zorgde echter wel voor een levendige discussie over hoe de sector meer duurzaam te werk kan gaan.

Grappige overbodige spullen van Firma MES

Elektrische yoghurtmaker. Leren armband waar je verschillende buttons op kunt klikken. Minibadkuipje met biggetjeszeepomp en biggetjeswashandje. Verjaardagskalender van Oxfam/Novib. Een muismat met de toren van Pisa erop. Goudkleurig plastic boeddhabeeldje met een waxinelichtje ervoor. Een kookboek voor snelle wokgerechten. Glas-in-lood engeltje. Koffiemok met de tekst 'Hoera, je bent 25!' erop. Frietzakje van aardewerk in een ijzeren standaard. Een gouden glittervarken.

Online ruilen, lenen of weggeven

- www.peerby.nl: spullen lenen van de burens
- www.gratisaftehalen.nl
- www.ruilen.nl
- www.spullendelen.nl
- www.waaromkopen.nl
- Facebookgroepen waarop mensen spullen uitwisselen/ruilen

Minimalistische levensstijlen

- Tiny houses trend: zo klein en duurzaam mogelijk wonen
- 100 things challenge: doelstelling is de beperkende gewoontes van extreem consumentisme te doorbreken. Veel mensen voelen zich vastzitten in een overdaad aan spullen die hun leven niet echt beter maken. Om daaraan te ontkomen moet je 1. Verminderen (wegdoen), 2. Weigeren (nieuwe spullen), 3. Herschikken (levensprioriteiten)
- project 333: steeds 3 maanden lang met slechts 33 kledingstukken leven. Motto's: be more with less, declutter, simplify your life
- Buy nothing new maand - challenge oktober 2014: uitdaging om een maand lang geen nieuwe spullen te kopen.
- International Buy Nothing Day, 29 november 2014: tegen de excessieve koopdagen rond de feestdagen

Zie ook www.genoeg.nl en www.lekkerlevenmetminder.nl